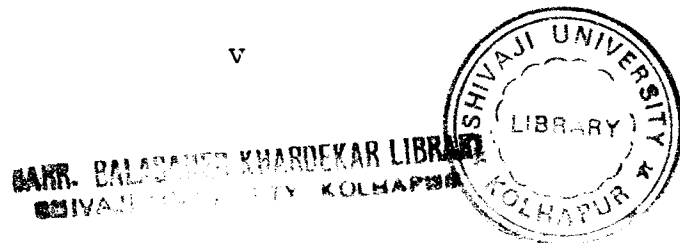

अ नु क्र म णि का

प्रकरण क्रमांक	शीर्षक	पृष्ठ क्रमांक
प्रकरण पहिले	संशोधनाची समस्या व स्वरूप	1 - 17
	1.1. संशोधनाची गरज व महत्व	
	1.2. शिक्षकाचे शिक्षण प्रक्रियेतील स्थान व त्याचे प्रशिक्षण	
	1.3. व्यावसायिक दर्जा, कोणी वाढवावयाया ?	
	1.4. समस्या विधान.	
	1.5. समस्या कथन	
	1.6. गृहीतके	
	1.7. उद्दिष्टे	
	1.8. व्याप्ती व मर्यादा	
	1.9. संज्ञांचा अर्थ	
	1.10.1. संबंधित संशोधन साहित्याचा अभ्यास.	
	1.10.2. संशोधनाच्या गरजा.	
प्रकरण दुसरे	दूरशिक्षण व मुक्त विद्यापीठ बी. एड. शिक्षणक्रम	18 - 34
	2.1. दूरशिक्षण संकल्पना	
	2.2. दूरशिक्षणाची भारतात आवश्यकता	
	2.3. दूरशिक्षणतील आदान प्रदान	
	2.4. दूरशिक्षणाची संरचना.	
	2.5. दूरशिक्षणाचे प्रकार.	
	2.6. मुक्त शिक्षण प्रणालीची वैशिष्ट्ये	
	2.7. मुक्त विद्यापीठांतर्गत विविध माध्यमांचा समन्वय	
	2.8. यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ बी. एड. अभ्यासक्रम स्वरूप.	
	2.9. मुक्त विद्यापीठाचे शिक्षणशास्त्र पदवी अभ्यासक्रमाचे वेगळेपण.	

प्रकरण क्रमंंक	शीर्षक	पृष्ठ क्रमांक
प्रकरण तिसरे	संशोधनाची कार्यपद्धती	35 - 51
	3.1. प्रश्नावली.	
	3.1.1. वैयक्तिक माहिती.	
	3.1.2. सैद्धांतिक भाग.	
	3.1.3. प्रात्यक्षिक भाग	
	3.1.4. सूक्ष्म अध्यापन	
	3.1.5. सहशालेय कार्यक्रम व स्वाध्याय	
	3.2. प्राध्यापकांसाठी प्रश्नावली.	
	3.2.1 सर्वसामान्य माहिती	
	3.2.2. सैद्धांतिक भाग	
	3.2.3. प्रात्यक्षिक भाग.	
	3.2.4. सूक्ष्म अध्यापन	
	3.2.5. सहशालेय उपक्रम व स्वाध्याय	
	3.3. मुलाखती	
	3.3.1. केंद्रसंचालक	
	3.3.2. समन्वयक	
	3.3.4. प्रशिक्षणार्थी	
	3.4. नमुना निवड.	
	3.5. प्रतिसादकाचे प्रमाण	
	3.6. माहितीचे संकलन, पृथःकरण, विशदीकरण, निष्कर्ष.	

प्रकरण क्रमांक	शीर्षक	पृष्ठ क्रमांक
प्रकरण चौथे	संकलित माहितीचे पृथःकरण व विशदीकरण.	52 - 161
	4.1. प्रशिक्षणार्थींकडून मिळविलेल्या माहितीचे पृथःकरण व विशदीकरण.	
	4.2. प्राध्यापकांकडून मिळालेल्या माहितीचे पृथःकरण व विशदीकरण.	
	4.3. केंद्रसंचालकांकडून मुलाखतीद्वारे मिळालेल्या माहितीचे पृथःकरण व विशदीकरण.	
	4.4. समन्वयकांकडून मुलाखतीद्वारे मिळालेल्या माहितीचे पृथःकरण व विशदीकरण.	
	4.5. प्रशिक्षणार्थींकडून मुलाखतीद्वारे मिळालेल्या माहितीचे पृथःकरण व विशदीकरण.	
प्रकरण पाचवे	निष्कर्ष, व शिफारशी	162 - 189
	5.1. विद्यार्थी प्रतिसादावरून	
	5.2. प्राध्यापक प्रतिसादावरून	
	5.3. केंद्रसंचालक मुलाखतीद्वारे	
	5.4. समन्वयक मुलाखतीद्वारे	
	5.5. प्रशिक्षणार्थी मुलाखतीद्वारे	
	5.6. शिफारशी	
	5.7. पुढील संशोधनासाठी समस्या व क्षेत्रे	
	संदर्भसूची	190
	परिशिष्टे	

कोष्टक सारणी

कोष्टक क्र.	कोष्टकाचा तपशील	पृष्ठ क्र.
1.	प्रश्नावलीच्या प्रतिसादकांचे प्रमाण.	49
2.	प्रशिक्षणार्थीची शैक्षणिक पात्रता.	53
3.	प्रशिक्षणार्थीचा अध्यापन अनुभव.	54
4.	अभ्यासक्रमातील अवघड विषय.	55
5.	डी. एड. झालेला भाग.	56
6.	संदर्भग्रंथांचे वाचन	57
7.	संदर्भग्रंथ न वाचण्याची कारणे.	59
8.	पुस्तिकेतील भाषा.	60
9.	प्राध्यापकांचे मार्गदर्शन.	61
10.	अभ्यास करण्याचे ठिकाण.	62
11.	अभ्यासास निवांत जागा नसल्यामुळे अभ्यास करण्याची पद्धती.	63
12.	अभ्यासक्रमाचा कालावधी (अपेक्षित सत्रांची संख्या)	64
13.	सुट्टीचा अभ्यासावर होणारा परिणाम.	65
14.	अभ्यास करताना येणा-या अडचणी.	66
15.	अडचणींवर सुचविलेले उपाय.	68
16.	सुट्टीचा नित्यनैमित्तिक कामावर होणारा परिणाम.	69
17.	सैद्धांतिक भागाचा प्रात्यक्षिकासाठी उपयोग.	70
18.	अहवाल लेखनास लागलेला कालावधी (आठवडे)	71
19.	अहवाल लेखनाचा कालावधी.	72
20.	लेखन कालावधीसंबंधी सूचना	73

कोष्टक क्र.	कोष्टकाचा तपशील	पृष्ठ क्र.
21.	विद्यार्थ्यांचा वृत्तेतिहास (पाठयक्रम 2)	74
22.	विद्यार्थ्यांच्या मुलाखतीचे ठिकाण	75
23.	मुलाखत घेत असताना आलेल्या अडचणी	76
24.	मुलाखत यशस्वीपणे घेण्यासाठी सुचविलेले उपाय	77
25.	विद्यार्थ्यांच्या अडचणीचे निराकरण करणा-या शिक्षकांचे प्रमाण	78
26.	विद्यार्थ्यांच्या अडचणी सोडविण्यासाठी पालकांचे मिळणारे सहकार्य	79
27.	मानसशास्त्रीय प्रयोगांचा उपयोग	80
28.	मानसशास्त्रीय प्रयोगांच्या उपयोगाचे स्वरूप (प्रशिक्षणार्थींच्या मते)	81
29.	अंतर्गत चाचणीतील गुणांचे सांख्यिकीय विश्लेषण (वर्गनिवड)	82
30.	पाठयपुस्तकाच्या चिकित्सक परीक्षणासाठी निवडलेली इयत्ता	83
31.	निवडलेला ऐच्छिक विषय व प्रात्यक्षिक	84
32.	सूक्ष्म अध्यापन व कृतिसत्राचे स्वरूप.	86
33.	प्रगत व अप्रगत कौशल्ये	87
34.	स्वतःच्या शाळेत सरावपाठ घेताना येणा-या अडचणी	89
35.	केंद्रातील सरावपाठ व शाळेतील सरावपाठ यातील फरक	91
36.	सहाध्यायांच्या पाठांचे निरीक्षण	92
37.	निरीक्षणासाठी वापरलेली साधने	93
38.	अभिरूप अध्यापन	94
39.	समाजसेवा उपक्रम	96
40.	कार्यान्तुभव उपक्रम	98

कोष्टक क्र.	कोष्टकाचा तपशील	पृष्ठ क्रमांक
41.	स्वाध्याय	100
42.	प्राध्यापकांची शैक्षणिक पात्रता	102
43.	प्राध्यापकांच्या अध्यापनाचे विषय	103
44.	प्राध्यापकांचा अध्यापनाचा अनुभव	104
45.	सेवांतर्गत प्रशिक्षण	106
46.	प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे आयोजन	107
47.	प्राध्यापकांनी वाचलेली संदर्भपुस्तके	108
48.	स्वाध्यायपुस्तिकांचा दर्जा	110
49.	पुस्तिकेचा दर्जा सुधारण्यासाठी उपाय	111
50.	संदर्भसाहित्याची उपलब्धता	112
51.	अवघड उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी उपाय	113
52.	शिवाजी विद्यापीठ व मुक्त विद्यापीठ यांच्या अभ्यासक्रमांच्या दर्जाची तुलना	115
53.	मुक्त विद्यापीठ अभ्यासक्रम चांगल्या दर्जाचा असण्यामागची कारणे.	116
54.	सुचविलेले वैकल्पिक विषय.	117
55.	समूपदेशनामध्ये विद्यार्थी सहभागी न होण्याची कारणे.	118
56.	समूपदेशनात सहभागी होण्यासाठी उपाय	119
57.	दृक-श्राव्य साधनांचा वापर	120
58.	प्रात्यक्षिकांच्या मूल्यमापनातील अडचणी.	121
59.	प्रात्यक्षिक पूर्ण नसतानादेखील अंतर्गत गुण कमी पडतात या कारणास्तव सढळ हाताने गुण द्यावे लागतात या विषयीची मते	122
60.	निरीक्षण नोंद पत्रिकेचा दर्जा	123

कोष्टक क्र.	कोष्टकाचा तपशील	पृष्ठ क्रमांक
61.	कौशल्याचे निदान करण्याची पद्धती योग्य का असण्याची कारणे.	124
62.	प्रत्याभरण चांगले होण्यासाठी सुचविलेले उपाय	125
63.	पुनराध्यापन सत्राची आवृत्ती	127
64.	सूक्ष्म अध्यापन कौशल्याचे सूक्ष्म मूल्यमापन	128
65.	सरावपाठाच्या मूल्यमापनाबाबतची मते	129
66.	सरावपाठाच्या मूल्यमापनातील उणीवा	130
67.	सरावपाठाचे मूल्यमापनाबाबत सुचविलेले उपाय.	131
68.	सरावपाठाच्या अंतिम निष्पत्तीबाबतची मते	132
69.	सरावपाठ दर्जेदार होण्यासाठी सुचविलेले उपाय	133
70.	सहाध्यायी पर्यवेक्षित सरावपाठामधील सुधारणा.	135
71.	सहशालेय उपक्रमांमध्ये सहभागी न झालेल्या विद्यार्थ्यांच्या मूल्यमापनाची पद्धत.	136
72.	विद्यार्थ्यांचे गुणवत्तेनुसार मूल्यमापन.	137
73.	समाजसेवा प्रात्यक्षिकास गुण देण्याची पद्धती	138
74.	समाजसेवा कार्यक्रम व त्यात होणारे मूल्यमापन यात तारतम्य नसते या विधानाशी संमती	139
75.	कार्यानुभव अहवालातील साम्याचा विद्यार्थ्यांच्या गुणावर होणारा परिणाम	140
76.	स्वाध्यायाचे प्रत्याभरण	141
77.	स्वाध्यायात दिल्या जाणा-या गुणाबाबतची मते	142
78.	स्वाध्यायामुळे विद्यार्थ्यांच्या वार्षिक परीक्षेवर होणारा परिणाम	143
79.	केवळ दोन पाठावरून विद्यार्थी शिक्षकांचे मूल्यमापन याबाबतची प्राध्यापकांची मते	144
80.	मुंबई विद्यापीठाप्रमाणे वार्षिक पाठ रद्द करावेत या विधानाशी सहमती.	145

कोष्टक क्र.	कोष्टकाचा तपशील	पृष्ठ क्रमांक
81.	क्षमताधिष्ठित शिक्षक प्रशिक्षणाच्या संकल्पनेच्या राबवणुकीबाबतची मते.	146
82.	वर्षातील दैनंदिन कामावर सुट्टीतील मुक्त विद्यापीठाच्या कामाचा होणारा परिणाम	147
83.	कामावरील विपरित परिणाम टाळण्यासाठी पर्यायी योजना	148
84.	मुक्त विद्यापीठाचा अभ्यासक्रम अधिक परिणामकारकरितीने राबवण्याकरिता दर्जेदार उपाय	149
85.	मुक्त विद्यापीठाच्या बी. एड्. कार्यक्रमातील उणीवाबाबत मते.	151

कोष्टक सूची - आकृती

आकृती 1	प्रशिक्षण मिती	30
आकृती 2	प्रशिक्षणाचे संक्रमण	33
		33